

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob petkih.

† Josip Stritar

Sredi mesca maja 1906 je prišel v Ljubljano. Praznoval je sedemdesetletnico. Še danes se ga spominjamo. Stal je na balkonu hotela Union. Z ljubeznivim smehljajem okrog usten in z živimi očmi je nazdravljaval nepregledni množici slovenskega ljudstva, ki ga je prišla pozdravit. Prav posebno se je pa zahvaljeval za ovacije mladini...

Od takrat so minula leta in leta. Prišla je vojna. V domovino je segel glas, da živi tam v Aspangu pri Dunaju Boris Miran v pomanjkanju. Domovina mu je priskočila na pomoč in starček je s solzami v ugaslih očeh sprejemal darove od hvaležnega slovenskega ljudstva.

In zopet so minula leta. Nad Slovenijo je zasijalo solnce svobode. Osvobodjena domovina je želela sprejeti v svoje okrilje Borisa Mirana. S srčno željo hotela, da preživi zadnje dneve v krajih in med ljudmi, s katerimi je živel in trpel vse svoje življenje. Koncem januarja tega leta je prišel med nas. Triumfalno je bil njegov povratek v domovino, sprejem še veličastnejši kot leta 1906.

Želeli smo mu, da bi med nami preživel še dolga leta dobrega življenja, boljšega življenja, življenja, ki mu doslej ni bilo usojeno. Bil je med nami samo nekaj mesecev. Pretekli dni je pripela iz zdravilišča Rogaške Slatine vest, da je umrl. Prišel je torej umret v domovino. Slovenska zemlja bo sedaj sprejela v svoje naročje to, kar je minljivega. On, veliki in nedosežni njegov duh pa bo živel večno med nami...

Josip Stritar je bil rojen v Podsmreki pri Velikih Laščah. Študiral je v Ljubljani in bil nazadnje nastavljen kot profesor na Dunaju. Že kot dijak se je uveljavljal kot pisatelj; javno je pa prvič nastopil v Bleiweisovih »Novicah«. S Stritarjem je prišlo v slovensko literaturo novo življenje. Stritarjeva zasluga je bila, da se je slovenska književnost rešila kvarnega vpliva Koseskega in pričela graditi svojo stavbo na temeljih, ki jih je postavil Prešeren. Z neverjetno življensko silo je šel Stritar na delo, ustanovil »Mladiko« in pozneje leta 1870 »Ljubljanski Zvon«, ki je bil torišče novega razmaha slovenske književne umetnosti. Stritar je zbral okrog »Ljubljanskega Zvona« najboljši izmed najboljših slovenskih leposlovcev, kot Levstika, Tavčarja, Jurčiča, Gregorčiča in druge. Odlični organizatorični smisel je usposobil Stritarja, da so se prav kmalu pokazali uspehi njegovega dela. Stritar je podal smerne slovenski literaturi, kot učitelj, vzgojitelj, esteti in vstvaritelj forme in vsebine slovenskega jezika. Prelomil je z rodoljubarsko-politično-literarno preteklostjo in razvoj slovenske književnosti je šel navzgor ter zaključil z umetniškimi deli, ki so še danes ponos naše kulture.

Stritar sam je izdal sedem izbranih spisov, katerim so se pozneje pridružile še štiri mladinske knjige. Zadnja Stritarjeva knjiga je bila »Strunam slovo«.

Dne 29. novembra je bil Stritar pokopan na ljubljanskem pokopališču. Na zadnji poti ga je spremljal ves narod. Velike množice so stale ob njegovem grobu molče in sklonjenih glav. V srca je legla misel: Moral si od nas tudi ti, ki smo te vsi spoštovali in ljubili. Zakaj ti ni bilo usojeno, da bi nekaj let udobnega življenja izbrisalo vsaj del grenkobe, ki ti jo je prinesla težka borba v preteklosti?

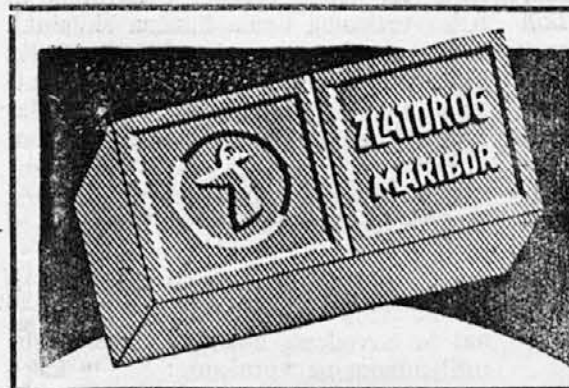
Bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev.

Vseprek se danes razpravlja o socialnem zavarovanju delavcev in v dnevnem časopisu čitamo nešteto upravičenih in neupravičenih člankov, ki se bavijo s tem važnim vprašanjem. Tudi na sestankih in zborovanjih raznih organizacij pridobitnih slojev se o tem vprašanju veliko razpravlja ter sprejemajo resolucije, katerih tendenca gre za tem, da se zakon o socialnem zavarovanju delavcev bistveno izpremeni. Nekateri delodajalci gredo še dalje in kratkoma zahtevajo, da se bolniško in nezgodno zavarovanje sploh opusti, ne da bi se ozirali na grozne posledice, ki bi v tem slučaju nastale za delavstvo. Stališče delodajalcev razumemo in prav radi verujemo, da bi bilo zanje veliko komedneje, s finančnega stališča tudi koristneje, ako bi se zakon o zavarovanju delavcev kratkoma odpravil ali pa vsaj okrilil po njihovi želji, seveda vse na škodo delavstva. Razumeti pa nikakor ne moremo, da delavstvo in njihove organizacije ne kažejo skoro prav nobenega razumevanja za to zavarovanje in da delavstvo vobče vse premalo čuva nad nakanami delodajalcev.

Vse kaj drugega je v drugih modernih državah, kjer se delavci zavedajo, da so to njihovi zavodi in tudi sami poskrbe za potrebno kontrolo. Priznamo, da so pritožbe s strani delodajalcev in delavcev glede poslovanja povsem upravičene in tudi nevolja o nesmiselni centralizaciji je razumljiva in upravičena, vendar to še ne sme biti povod za odpravo ali okrnitev zavarovanja, temveč je dolžnost prav vseh delati na to, da se razmere uredi tako, da bodo zadovoljevale obe strani.

Pa poglejmo vzroke nevolje in jih presodimo čisto objektivno. Pred vojno smo imeli v Sloveniji samostojne okrajne bolniške blagajne, katere so vršile posle bolniškega zavarovanja in znano je, da je bilo že takrat precej nezadovoljstva na strani delodajalcev in delojemalcev. Delodajalec se je pritoževal, da mora plačevati prispevke za svoje delavce, da ima s priglasi in odlašanjem le delo in sitnosti, delavci pa so bili nezadovoljni, ker niso dobili vsega in v toliki meri, kot so si to želeli. Nekatera podjetja z več delavci so imela obratne bolniške blagajne, katere pa z ozirom na premajhno število zavarovancev niso odgovarjale svojemu pravemu namenu. Nezgodno zavarovanje je bilo popolnoma ločeno od bolniškega s centralo v Trstu, kjer se je slovenskim delavcem rezal kruh prav po mačehino. Po vojni so socialna vprašanja stopila z vso silo v ospredje in nastalo je vseprek kosanje, kdo bo bolj socialno »velikopotezen«. Ustanovil se je pokojninski zavod za nameščence, dobili smo delavsko zavarovalnico zoper nezgode in pokojninsko-pokrajinski sklad, ki je omogočal prizadetim večje podpore. Poleg tega so se združile vse takratne okrajne bolniške blagajne v »Bolniško blagajno za Slovenijo«, katere sedež je bil v Ljubljani. S tem se je izvršila prva centralizacija okrajnih bolniških blagajn in vse ostale obratne in zadržne blagajne so se ukinile. Po tej centralizaciji so okrajne bolniške blagajne še obstojale, toda ne več kot samostojni zavodi, temveč kot poslovalnice ljubljanske centralne. Samo bratovske skladnice in bolniška blagajna trgovskega društva »Merkur« v tej centralizaciji niso bile zapopadene in so še danes podrejene direktno »Osrednjemu uradu v Zagrebu«.

Pokrajinska uprava za Slovenijo je razpustila takratno načelstvo ljubljanske okrajne bolniške blagajne, isto-

Če je kako milo cenejše od »Zlatoroga«, ne more biti tako dobro! Zlatorog se dobavlja v vedno enaki kakovosti in se proizvaja iz najfinjših sirovin. Izkušena gospodinja zahteva radi tega le:

Zlatorog-milo!

časno imenovala sosvet in upravnega komisarja. Zakon o zavarovanju delavcev je bil uveljavljen dne 14. maja 1922 in naredba min. za soc. politiko z dne 3. junija 1922 predvideva, da se mora v smislu § 209 zak. o zavarovanju delavcev izvajati zavarovanje delavcev izza dne 1. julija 1922, v vsem območju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. S tem dnem je torej nastopilo novo obvezno bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev. Sedež je bil za celo državo v Zagrebu kot osrednji urad za zavarovanje delavcev. Za posamezne pokrajine so se ustanovili okrajni uradi; za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. V ravnanje okrajnega urada je imenoval minister za socialno politiko 16 članov (8 delodajalcev in 8 delojemalcev), izmed katerih se voli predsednika iz vsake skupine za dobo dveh let. Sedanje ravnanje je pričelo s poslovanjem 1. julija in izvolilo predsednikom zastopnika delodajalcev g. dr. A. Golio. Sedanji zakon predvideva torej paritetno zastopstvo delavcev in delodajalcev, medtem ko je bilo pri prejšnji bolniški blagajni dve tretjini zastopnikov delavcev in ena tretjina zastopnikov delodajalcev. Seveda so preje prispevali delodajalci samo eno tretjino prispevkov, medtem ko prispevajo sedaj polovico. Kljub temu je to zastopstvo krivično, ker je to delavska institucija in bi morala imeti tudi delavstvo v vodstvu večino.

Po našem mnenju je bila s to centralizacijo zagrešena največja napaka, ker si je Zagreb umislil jako obsežen in drag aparat z okroglo 100 nameščenci, izmed katerih je 28 juristov, ter je kmalu pričel bombardirati vse vprek z raznimi okrožnicami. Toda, ker si gospodje tam doli v prvem času sami niso bili na jasnem, kaj in kako hočejo, so prihajale vsak teden nove in drugačne zahteve in odredbe. Ali tudi pri nas v Sloveniji, četudi smo že imeli obvezno zavarovanje in dokaj razumevanja in v pogledu v to panogo, še daleko nismo bili kos delu in ustroju velikega zavoda, ki je nenadoma nastal iz prejšnjih malih bolniških blagajn. Pojavile so se razne zapreke in težkoče in tu je iskati glavni vzrok razburjenja med interesenti. Centrala v Zagrebu ni pravočasno porazdelila posameznih podjetij v nevarnostne razrede, vsled tega tudi delodajalci niso dobili pravočasno plačilnih nalogov, deloma pa je zakrivil to zamudo tudi neelastičen in prekompleksen sistem pri ljubljanskem okrožnem uradu. Torej krivda na obeh straneh. Posledica tega je bila, da so dobivali delodajalci plačilne naloge kar za tri in štiri mesece skupaj, kar je zneslo tako horendno visoke svote, da jih mali obrtnik v resnici ni zmogel in da jih tudi večji podjetnik vsled splošne finančne krize ni lahko pogrešil. Sicer pa za velika podjetja to ni bila taka škoda, ker plačajo oni okrožnemu uradu le 6 odstotkov zamudnih obresti, medtem ko stane danes denar v bankah 20 do 30 odstotkov. Pri dobi kalkulaciji se še vedno izplača plačati okrožnemu uradu zamudne obresti in to tem bolj, ker je podjetnik delavcem že prej odtegnil polovico prispevkov in jih lahko prav plodono vporabil. Bojazen, da preti podjetjem

radi teh zavarovalnih prispevkov kaka nesreča, pač ni opravičena, ker veljajo prispevki po nevarnostnem razredu za vsa podjetja enako in lahko vsak podjetnik to desetkrat prekalkulira.

Res je, kakor se očita, da ta aparat preveč stane v primeri s koristjo, ki jo nudi. S tem pa ni rečeno, da smo proti znižanju prispevkov kot takih. Nasprotno! Dolžnost vseh merodajnih faktorjev je, da upravo poenostavimo, da se preobširen aparat skrči na minimum in da se prispevki čimprej znižajo na primeren odstotek, ker to v enaki meri zadene delodajalca kot delojemalca. Vsekakor pa zahtevamo, da se ne gleda samo na znižanje prispevkov, temveč, da se v enaki meri ozira tudi na povzračanje davcev, ker sedanje podpore še dolgo ne odgovarjajo zahtevam obolelih članov. Značilno je, da je bilo od letos predpisanih prispevkov do oktobra t. l. nad 16 milijonov dinarjev zastankov, t. j. neplačanih prispevkov. Vsakdo si lahko sam izračuna kako ogromne svote je zavod izgubil že samo na obrestih! Poleg tega je še upravičena bojazen, da velik del te svote iz raznih razlogov ne bo iztirljiv in v najugodnejšem slučaju bo zavod izgubil najmanj 1 milijon dinarjev. To je neodpušljiv greh, ki ga ima na vesti v prvi vrsti nesrečna »prehodna doba«, v veliki meri pa tudi nerazumevanje ter dilematičnost v upravi sami.

Ravnateljstvo okrožnega urada za Slovenijo se je na zadnji seji bavilo podrobno o vseh teh vprašanjih in izvolilo posebno komisijo, ki naj pregleda poslovanje okrožnega urada, izvede reorganizacijo, sistemizira uradniška mesta in prevede nameščence po novi službeni pragmatiki. Komisija je pričela takoj z delom in kakor smo informirani bo napravila temeljite remedure v organizaciji uprave same in s tem povzročila znižanje upravnih stroškov, kateri so danes absolutno previsoki. Aparat uprave je vsekakor predrag. Nameščenceh je nad 200 uslužbencev, deloma od bivših bolniških blagajn, deloma od bivših nezgodnih zavarovalnic in nekaj dnevnicarjev. Organizacija urada se mora temeljito izpremeniti, ker sedanjih 12 oddelkov v centrali je preveč in se jih lahko reducira na polovico. Uradovanje se mora preurediti tako, da bo odgovarjalo svojemu namenu in ustrezalo zahtevam interesentov. Poslovalnice naj se opuste ali pa združijo, v kolikor so neobhodno potrebne, za poslovanje svojega delokroga. Kontrola bolnikov se mora brezpogojno reorganizirati, da se omeji vsesplošna simulacija in s tem prihrani veliko nepotrebnih izdatkov. Na sistemiziranih mestih naj se prevede toliko uslužbencev, kolikor jih je v resnici potrebno; mnenja pa smo, da na 600 zavarovancev popolnoma zadošča po en nameščenec. Zahtevamo tudi, da se pri uslužbencih zavoda ozira na njihove zmožnosti in pridobljene pravice in da se nikdo krivično ne reducira, pač pa da se izvrši prevedba poštenim in pravičnim potom. Soglasna zahteva vseh interesentov socialnega zavarovanja pa je, da dobi tukajšnji okrajni urad več avtonomije, ker je danes veliko preveč odvisen od dobre ali slabe volje zagreškega osrednjega urada.

Ko bo to delo dovršeno, bo treba naše delavstvo poučiti o važnosti socialnega zavarovanja vobče. Danes gleda delavstvo sovražno na »Okrožni urad« in tudi z veliko nevoljo plačuje svoje prispevke. Delavcem treba dokazati, da je to njihov zavod in da ga smejo izrabljati ali celo proti njemu sovražno nastopati. Delodajalci pa se bodo morali sprijazniti z mislijo, da so tudi oni dolžni plačevati prispevke za svoje uslužbenice in da so danes delavci ljudje in ne več sužnji in da se jih mora za slučaj bolezni ali nezgode zavarovati. V ta namen naj okrožni urad sam prireja predavanja po vseh industrijskih in ostalih večjih krajih, kjer naj se razpravlja o važnosti in nalogah socialnega zavarovanja. Tako bodo principi- jelni nasprotniki socialnega zavarovanja kmalu utihnili in vsakdo, bodisi delodajalec ali delojemalec, bo brez pred- sedkov sodeloval in prispeval k tej naj- važnejši socialni instituciji.

Politične vesti.

Samouprava mestnih občin.

Vlada je predložila narodni skupščini osnutek zakona o samoupravnih mestnih občinah. Osnutek zakona se nanaša samo na Beograd, Zagreb in Ljubljano, dočim prezre veliko število občin v državi, ki so doslej imele samoupravo. Tako n. pr. popolnoma zanika samoupravo slovenskim mestom Mariboru, Celju in Ptuj.

Pogrešno je, da vlada ni vprašala za mnenje o zak. osnutku za samoupravo v pošte prihajajočih mest. Mestom, ki imajo že stoletja zagotovljene samoupravne pravice, bi morala biti vsekakor dana priložnost, da stavijo vladi glede novega občinskega zakona svoje predloge. In to tem bolj, ker Beogradu gotovo niso dovolj znane razmere, v katerih se giblje samouprava prečanskih mest. Pogreška vlade, da ni vprašala za mnenje mestnih zastopstev o novem občinskem zakonu, se bo morala popraviti, če bo hotela ustvariti zakon, ki bo v korist mestom. Nikakor ne gre, da bi vlada kratkomalo prečanskim občinam diktirala »srpski zakon o opština- mah«, ki je mogoče za Srbijo dober, a za prečanske razmere nesprejemljiv.

Komunistična častikraja delavcem.

Župan je predstojnik svojih uslužbenecov. Kot tak mora svoje uslužbence varovati pred vsemi nekvificiranimi napadi. Te svoje dolžnosti so se dose- daž zavedali najbolj reakcionarni župa- ni. Ne zaveda se pa te dolžnosti ljub- ljanski župan, ki pravi, da je — socia- list. V zadnji seji občinskega sveta je dr. Perič dovolil, da so se proti nekemu vodilnemu uslužbencu mestne elektrar- ne s strani komunistov v ja v ni seji iz- nesli očitki, ki spadajo v svojem obse- gu že pod kazenski zakon. Očitki so za- devali stvari, radi katerih je bil dotič- nik že v disciplinarni preiskavi o pro- ščen. Očitki torej niso imeli stvarne podlage, ampak so bili iznešeni iz poli- tične maščevalnosti in z namenom pred javnostjo oblatiti dotičnega uslužbenca. Poleg tega se je nesramno blatilo zve- stega uslužbenca v javni seji v njegovi odsotnosti tako, da se ni mogel zago- varjati. Župan pa tudi ni čutil v sebi niti toliko moralne dolžnosti, da bi vsaj prepredil razpravo o zadevi, s katero brezvestni ljudje nekvificirano kradejo čast nedolžnemu uslužbencu, če ga že ne mara braniti. Župan se je kratkomalo sesedel pod ukazom komunističnega dr. Le- meža, ki smatra za svojo največjo so- cialistično modrost to, da pljuje in bru- ha jezico nad mestnimi delavci, ki slu- čajno ne pripadajo njegovi partiji. Če so že hoteli komunisti razpravljati o pojasnjenih in rešenih »aferah«, naj bi se poslužili pravice »vezanja otrobov« v tajni seji. Toda ne! Hoteli so javno govorančiti. Pride pa odgovor na komu- nistične napade in pljunek bo odletel tje, od koder je priletel. Tudi v ja v ni seji! —

»Slovenski Narod«.

»Slovenski Narod« je bil doslej gla- silo Narodno-napredne stranke, ali skupine okrog dr. Ravniharja. V odsot- nosti dr. Ravniharja, ki se je mudil v Parizu, je družina umrlega dr. Tavčar- ja prodala del delnic »Narodne tiskar- ne«, ki je lastnica »Slovenskega Naro- da«, bančni skupini Praprotnik-Arko

(Slavska banka). Govori se, da se je s prodajo delnic napravila dobra kup- čija za okroglo dvajset milijonov kron. Novi lastniki »Slovenskega Naroda« službeno razlašajo, da bo list ostal ne- strankarski, obenem so pa prav tako službeno ukrenili, da je odslej šefured- nik lista dr. Albert Kramer — šefured- nik »Jutra«. Nestrankarstvo »Sloven- skega Naroda« je torej razumeti tako, da list ni več glasilo »Narodno-napred- ne stranke«, ampak »Jugoslovenske demokratske stranke«. Bo li pa dolgo tako ostalo, ni gotovo. Prava lastnika lista sta, kakor rečeno, Praprotnik in Arko (oziroma njuna bančna skupina), ki sta pa oba organizirana v zagrebški krajevni organizaciji »Narodno-radikal- ne stranke«. Potemtakem so zagrebški radikali dali ljubljanskim demokratom dnevnik na razpolago. — S tem se za- ključuje prvo dejanje. — Drugo dejanje mogoče sledi v tej obliki... pa kaj bi ugrabili o tesnih vezeh Pribečeviča z ra- dikali, o nezadovoljstvu Beograda z ljubljanskimi radikali itd. — Zaenkrat naj že navedeno zadostuje našim so- mišljenikom na vprašanja: Kaj in kako je s »Slovenskim Narodom«?

»Napredna fronta«.

Glede »napredne fronte« bi gospodi okrog mariborskega »Tabora« nasveto- vali, da še enkrat pazljivo prečita do- pis našega somišljenika, ki smo ga ob- javili v št. 46 našega lista. Povsem ne- umešno je, da skuša demokratska gos- poda begati naše ljudi na tak način. Ali mislite, da je to pošteno, trobiti v svet neresnično vest, da je odločitev glede naprednega bloka v narodnosoci- jalistični stranki že padla? Ne, to ni po- šteno! Tudi politika mora imeti svoje meje! Zakaj niste napisali resnice, da narodni socialisti ne zaupajo gotovim gospodom gotovih drugih strank, in da je le tako izzvenela misel, ki jo je na- pisal naš somišljenik v našem listu. — Pri takem postopanju in potvarjanju resnice z »naprednim blokom« gotovo ne boste prišli do njega.

Pašić ozdravel.

Dne 25. t. m. je ministrski predsed- nik Pašić prevzel zopet vse svoje po- sle. — Veliko je k temu pripomogla hladnokrvnost javnosti napram najno- vejšim italijanskim vestem glede rešit- ve reškega vprašanja. Pri nas se ne izve prav nič. — Ker bo šlo, kakor se vidi, vse »gladko«, se je Pašiću odvalil precej težak kamen od srca in je sedaj zopet zdrav!

Nastop naše vlade napram Nemčiji.

Zunanje ministrstvo je pripravilo za Nemčijo noto z ozirom na reparaci- sko vprašanje. Naša vlada vztraja in povdaja, da se mora blago, naročeno na račun reparacij do vseh 11. avgu- sta t. l. brezpogojno dobaviti. Ako Nem- čija temu ne ugodí, bo vlada smatrala to za kršitev pogodbe ter bo nastopila proti nemškim državljanom, ki se naha- jajo pri nas. — Pa ne bo tako hudo, — Zombolja, Zombolja!

Kongres vojvodinske bunjevske-šokač- ke stranke.

Iz Subotice se poroča, da se je v ne- deljo, dne 25. t. m. vršil kongres bu- njevske-šokačke stranke, na katerem so govorili tudi zastopniki SLS in musli- manov. Zborovanje je bilo samo srednje obiskano. Vsekakor pa je na zborova- nju odločno izzvenela zahteva po voj- vodinski avtonomiji. Znak, da avtono- mistična misel prodira in je v narodu že vkoreninjena. Zborovalci so se iz- rekli za nadaljnje doveljanje stranke v revizionističnem bloku.

Francosko posojilo.

Francija je naši državi baže (komaj verjetno) dovolila 300 milijonov frankov posojila s pogojem, da se bo dolg od- plačeval v 10 letih s 5 % obrestmi in da naša država v svrhu garancije za- stavi vse naše carinske in monopolske dohodke. Glavni francoski pogoj pa bi bil skoro pozabili navesti. Ta je: naša država bo morala dve tretjini tega po- sojila porabiti za nabavo orožja, ki ga bo seveda dobavila — Francija. — Pa še kričimo, da smo za mir!

Narodna skupščina.

Narodna skupščina, ki bi se bila mo- rala sestati dne 26. t. m., se snide šele 30. t. m.

Pomoč Bolgariji.

Točko 5 našega ultimata Bolgariji o priliki atentata na našega vojaškega atašeja, ki govori o odškodnini, je naša vlada popustila.

Demokrati se pripravljajo na ostro opozicijo.

In to pri bodoči proračunski raz- pravi. Pripravljenih imajo celo vrsto govornikov. S tem hočejo vlado spravi- ti v zagato in so mnenja, tako pravijo listi, da se na ta način pririnejo v vlad- do, ker drugače ne gre več; sicer se jim sesuje stranka. Torej je dr. Žerjav v nedeljo v Mariboru zanikaval to, za kar jim največ gre — vstop v vlado! Bo tako, bo!

Svetovni pregled.

VOLITVE V BOLGARIJI.

Končni rezultat volitev v bolgarsko narodno sobranje je ta-le: vladni kan- didati so dobili 630.675 glasov, koalicija agrarcev in komunistov 217.607, Rado- slavovci 128.856, Gendijeva frakcija 7751 in stranka obrtnikov 2768 glasov. Razcepljenih glasov je bilo 70.720. Skupno se je izreklo za vlado potemt- kem 60%, za opozicijo 40% volilcev. Po poklicu je med drugimi zastopanih v vladni stranki 67 poslancev-advokatov, 12 poljedelcev, 11 trgovcev, 11 profes- sorjev, 10 žurnalistov in 9 poklicnih politikov. Vladna stranka je torej ad- vokatska stranka. Sobranje bo imelo prvo sejo začetkom decembra. Da je vladna stranka zmagala pri vo- litvah s terorjem, s pomočjo soldateske in goljufij, ni treba posebej povdarjati.

V ALBANIJI

so se 27. t. m. vršile volitve. Volilni boj se je vršil med prijatelji Jugoslavije in Italije. — Tudi nekaj! — Kdo je zmagal, še ne vemo.

SMRTNI PLES NEMČIJE.

V Nemčiji se je pričela panika mes- ca maja, ko je dolar zrasel od 49.000 na 69.000, mesca junija na 154.000, julija na 1.100.000, avgusta na 10 milijonov, septembra na 200 milijonov, v oktobru na milijarde, v novembru pa kar na bi- lijone. Ko je dolar znašal še milijone mark, je nastalo pomanjkanje denarja, pričela se je draginja, pri ljudstvu zla- sti pomanjkanje masti. Ko se je dolar povzpela do milijarde, je nastalo pomanj- kanje kruha, z bilijoni pa je nastopila skrajna nevarnost za obstoj življenja. Pričeli so se boji. Človek proti človeku. Ropanja, poulični boji in kar je še hu- jše — brezposelnost. Danes se vzdržuje za silo red v Nemčiji samo še z držav- no brambo in policijo. Ko pa to enkrat odpove, nihče ne ve kaj bo. Obup nad življenjem na vseh straneh. In ni čuda!

Veseli do dela gine. Čemu delamo? Zato, da zaslužimo denar in z denarjem dobimo blago. Toda, kaj se hoče, če delavec za danes popoldne zasluži denar jutri že ne dobi blaga. Prav ista se godi v trgovini. Neka večja trgovina je izračunala, da je v dobi od 15. do 31. oktobra dobila za prodano blago ko- maj dva procenta fakturne cene radi razvrednotenja marke. Še bolj so pri- zadeti mali trgovci. Mesar lahko drugi dan kupi le še pol vola za izkupiček prejšnjega dne, ko je prodal dva vola. Pek ne more kupiti več moke za denar, ki ga je dobil prejšnji dan za kruh. Obrt za obrtjo ustavlja obrat, brezposelnost narašča in po ulicah nastopa med be- rači sloj, ki je še včeraj živel v blago- stanju.

STRESEMANN JE DEMISIJONIRAL.

V nemškem državnem zboru je do- bil Stresemann nezaupnico; 155 glasov je dobila vlada, 230 jih je bilo proti njej. Stresemann je podal nato demisijo in sedaj se ugiblje o novem možu, ki bi naj prevzel vodstvo skrahirane Nem- čije. — Vojaški diktator Nemčije, gene- ral Seeckt, je podpisal ukaz, da se na- cijonalno - socialna in komunistična stranka razpusti. Kot vzrok razpusta se navaja, da sta stranki zanašali med vojaštvo upornost in nagovarjali k boju proti vladi.

RUSIJA.

V Rusiji uvajajo federalizem. Sovjeti delajo složno. Nastaja red. Ako ne bo zunanjih zapletljajev, bo Rusija kmalu konsolidirana. — Nekoliko je Rusijo vznemirila zmeda v Nemčiji. Boji se, da se ne bi Franciji posrečilo Nemčije

spraviti na pot proti sovjetski Rusiji, ker bi na ta način lahko nastala veli- kanska vojna. Seveda bo veliko odvisno od tega, kako se bo obnašala Poljska napram Nemčiji. Konflikt tu ni izklju- čen. — V ostalem res ves svet zre v Rusijo, ki je z Nemčijo vred oni faktor, okrog katerega se suče vprašanje Ev- rope in njenega miru.

ANGLIJA.

Iz angleškega volilnega boja.

Volilna kampanja v Angliji je že za- vzela največji obseg. Glavni zastopniki strank potujejo po celi deželi in govore na dobro obiskanih shodih. Govorniki se splošno poslužujejo pri govorjenju pri- prave, ki ojačuje njihov glas, tako da slišijo govornika tudi oni poslušalci, ki se nahajajo v stranskih prostorih glav- nih zborovalnih dvoran. Vsa strankar- ska borba se vrši predvsem za vpra- šanja: ali prosta trgovina, ali carinsko zaščitena gospodarska politika. Labour- Party zahteva tudi za vse one oddajo premoženja, ki imajo več kot 50.000 funtov šterlingov. Konservativci (vlad- na stranka) in liberalci (Lloyd George) se odločno protivijo tej zahtevi delav- ske stranke. O zunanje-političnih pro- blemih se zelo malo razpravlja na vo- lilnih shodih. Posebno dobro obiskane shode ima Lloyd George, o katerem se je pred časom govorilo, da je njegove politične slave konec.

Anglija bo zgradila 8 novih križark, da — zaposli brezposelne!

ITALIJA.

Italijanska vlada je sklenila zvišati upokojencem pokojnino in sicer na- knadno s 1. julijem t. l. — V Rimu se je mudil španski kralj. Prijateljsko je obiskal italijansko kraljevo hišo in nato tudi papeža, kar se do sedaj ni bilo običajno, ker bi bila sicer huda zamera pri ofici- jelni Italiji. Pri tej priliki se je sklenila važna trgovinska pogodba. Listi pa na- migavajo, da je bila sklenjena še važ- nejša vojaška pogodba. — Ta bo vse- kakor ostala tajna napram nam, dobre- mu njihovemu sosedu!

Poročila z dežele.

V Novem mestu se vrše dne 23. de- cembra t. l. občinske volitve. Vložene so štiri kandidatne liste in sicer: SLS, JDS in SKS skupno kot gospodarska li- sta, NRS in pa »Zveza dela in reda«. V zadnji so združeni vsi socialisti. Tej zvezi so se tudi priklopili radikalni de- sidenti, ki se rekrutirajo edino iz de- lavskih, obrtniških in poglavito uradni- škkih slojev in so brezpogojno sprejeli skupni gospodarski program. Podrob- nosti objavimo prihodnjč.

Kranj. »Jutro« od 25. nov. je prine- slo na prvi strani poročilo o lepi demo- kratski manifestaciji v Kranju in bralec, ki ne pozna razmer, v katerih živimo Kranjčani, bi si utegnil misliti, da smo Kranjčani res vsi tako pristni demo- kratje, kakor opisuje »Jutro« poroče- valec. Toda kakor se je izrazil Radić, da se Srbi tako boje Pašića, da ga iz strahu niti sovražiti ne morejo, tako se lahko izražamo o kranjskih demokra- tih. Kar je v Beogradu porodica, to je v Kranju purgarija. Če vprašam v Kra- nju kakega demokrata, ki slučajno ni tovarnar (kakor sta na novo izvoljena predsednik in podpredsednik kraj. org. JDS), zakaj je demokrat, dobim odgo- vor: Pristaš JDS sem, ker moram biti, sevržim pa iz dna duše te kranjske purgarje. In tak odgovor dobimo pri dveh tretjinah kranjskih demokratov, ki so pristaši le radi brezobzirnega te- rorja, s katerimi operira kranjska de- mokratska zlahta. — Čeprav so bila vsa različna in obširna poročila na omenjenem zborovanju kraj. org. JDS sprejeta z največjim odobravanjem in če so zborovalci prirejali še tako bur- ne ovacije županu Pircu, ni s tem še dokazano, da so ti, le iz strahu demo- kratje, res s pravim prepričanjem odo- bravali vsa poročila in resolucijo. Do- kaz temu je dejstvo, da je o priliki po- ročila o industrializaciji mesta Kranja nek tak posili-demokrat, ki je imel pa vendarle nekaj »korajže«, vzkliknil: »Da, da, ste se poganjali, ker to nese...« Tistih burnih ovacij si pa g. župan Pirc naj ne šteje preveč v čast, ker enake burne ovacije so prirejali kranjski de- mokratje tudi Pašiću, Hribarju, dr. Ko-

roču itd., ki pa kranjskim demokratom niso ostali v posebno dobrem in lepem spominu. — Ko je šolski nadzornik g. Vilko Rus pozival dotične člane obč. sveta, ki so preskočili v radikale, naj vrnejo mandate dem. volicem, je pri tem prav pristno demokratsko pozabil na najnovejšega pristaša dem. stranke g. Strnada, ki kljub svojemu »jeklenemu značaju« in z odliko opravljenem izpitu na JDS univerzi nima toliko političnega poštenja, da bi vrnil mandat obč. svetovalca, ki mu je bil poverjen kot nar. socialistu. To je višek demokracije, da očitajo JDSarji grehe pri stašem drugih pol. strank, medtem, ko imajo v svoji sredi političnega nepoštenjaka. — Najinteresantnejši je bil na tem zborovanju govor g. Strnada, v katerem je izražal trdno upanje, da bo odsedaj zanaprej (odkar je namreč on vstopil v JDS), konec »frakariji« pri demokratih. To je bil precej hud poper za zbrano kranjsko purgarijo. Hotel se je najbrže maščevati, ker ga g. frakarji kljub njegovemu odličnemu izpitu v JDS šoli, s katerim se tako rad pobaha, niso hoteli izvoliti za predsednika in so na ta način tako strašno zapostavili interese JDS v Kranju. — O priliki bomo še poročali o pristni JDSarski komunalni politiki v Kranju, ki vzbuja odobravanje samo na JDSarskih sestankih, ravno nasprotno pa pri širšem kranjskem prebivalstvu; dalje o kupovanju hiš in pristav za Narodni dom, o socialnem čutu kranjskih JDSarjev in njihovi — naprednosti.

Maribor. (Čudno postopanje s Slovenci v gostilni). V gostilni Anderle na Koroški cesti se je dogodil na Vseh svetnikov dan obžalovanja vreden slučaj, za katerega odgovarjajata najkrajša natakarija, nemčurka, ki se je izrazila napram gostom, ki pripadajo odličnemu pevskemu društvu »Jadran«: »Mir ist es lieber, wenn diese Windischen nicht hereinkommen.« Lastnik gostilne je obljubil, da bo dal slovenskim gostom zadoščenje s tem, da bo natakarijo, ki je storila tako pregreho, odslovil. Te obljube pa lastnik Anderle še do danes ni izpolnil, zato smo primorani, da ga vprašamo, zakaj se to še ni zgodilo? Neglede na socialno stran vprašanja, radi katere bi se utegnil kdo izpodtikati nad nami, izjavljamo, da ne bomo trpeli, da bi se Slovence na ta način žalilo po gostilnah. Sicer pa je naših ljudi, dobrih Slovencev in Slovenk, dovolj brez službe in naj bi se te v prvi vrsti jemale v službo, ne pa nemčurjev in nemčurk, smrtnih sovražnikov našega naroda. To naj si podjetniki zapomnijo!

Iz mariborske želez. delavnice. Preteklo soboto je bil izpuščen iz preiskovalnega zapora delavec Tomažič. Ta je imel namreč opravka pri tistih bakrenih ploščah, zaradi katerih znani zagrižen Nemec in delovodja Braunitzer še sedaj kašo piha. Tomažič je izpolnjeval le Braunitzerjeva navodila. — Zaradi znanega pol vagona plinskih cevi, s katerimi sta imela opravka inženir Unger in njegov namestnik Gašper, pa se pridno vrši preiskava in zasliševanje. Kljub nastali zimi in mrazu se močno cedi maslo po glavah bivših nemško-internacionalnih voditeljev, ki so zaničevali in komandirali pošteno slovensko delavstvo v delavnicah bivših juž. železnice. O teh stvareh izpregovorimo v prihodnji številki nekaj več.

Iz stranke.

Zbor zaupnikov NSS v Ljubljani. — Pretekli petek se je vršil v spodnjih prostorih Narodnega doma zbor ljubljanskih zaupnikov NSS, ki ga je sklical okrajni odbor za Ljubljano. Zboru je predsedoval tov. Ambrožič, predsednik okrajnega odbora, ki je poročal o delovanju okrajne organizacije. Nato je poročal tov. Brandner o organizatoričnem delu v stranki, ki ga bo treba izvršiti po navodilih načelstva in okrajnega odbora. Tov. Tavčar je poročal o komunalni politiki in je po zaslugi razkrinkal sedanjo večino občinskega sveta. Govornik je navedel na podlagi proračuna nebroj gorostasnih slučajev, ki dokazujejo, da je sedanja večina v občinskem svetu izgubila glavo in je končal svoj temeljiti referat z naglasom, da čaka sedanjo krivično večino neslavni konec, vsled česar imamo vsak čas pričakovati nove volitve. Ker na uvedbo

proporca zaenkrat še ni misliti, bo treba razmišljati o tem, kako nastopiti, da vržemo sedanjo koalicijo, kajti tako krivično in partizansko se ni delalo pod najhujšim buržujskim režimom. — Tov. Šalehar je poročal o tisku in podal navodila, kako naj se postopa, da se »Nova Pravda« čimbolj razširi, da bo mogoče misliti na njeno povečanje in izboljšanje. Nato se je vršila o vseh referatih debata, v katero so posegli tov. Korošec, Pleničar, Deržič in drugi in so bili nato sprejeti razni sklepi. Ta zbor je pokazal, da se naše vrste vidno konsolidirajo na celi črti. Zaupniki so šli od zborovanja s trdnimi načrti za delo v bodočnosti.

Seja osrednjega izvrševalnega odbora NSS. Načelstvo NSS sklicuje za nedeljo, dne 9. decembra 1923 ob 10. uri dopoldne v spodnjih društvenih prostorih Narodnega doma v Ljubljani sejo osrednjega izvrševalnega odbora NSS. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva o situaciji. 2. Poročilo ustavnega odseka. 3. Socialno zavarovanje. 4. Naše stališče k novemu zakonu o obč. samoupravi. 5. Strankina organizacija. 6. Slučajnosti.

Krajevna organizacija NSS za poljanski okraj v Ljubljani ima prihodnjo odborovo sejo v soboto dne 1. decembra ob 2. uri popoldne v društvenem lokalu. Tovariši odborniki, točno in polnoštevilno!

Krajevna organizacija NSS za poljanski okraj je na svoji zadnji seji, ki se je vršila v torek zvečer, sklenila sklicati za torek 11. decembra v svojih društvenih prostorih članski sestanek s sledečim dnevnim redom: 1. Splošen političen položaj in naša stranka (poročja tov. Brandner). 2. Komunalna politika (poročja tov. obč. svetnik Rupnik). 3. Slučajnosti.

Krajevna organizacija NSS za Kollzejski okraj v Ljubljani ima odborovo sejo v petek dne 30. novembra ob pol 8. uri zvečer v tajništvu NSS (Narodni dom). Dnevni red: 1. Strankin položaj. 2. Organizacija in tisk. 3. Slučajnosti. Polnoštevilno in točno. Predsednik.

Krajevna organizacija NSS za Dvorski okraj. V soboto, dne 15. decembra ob 8. uri zvečer se vrši družabni večer v gostilni »pri Mraku« na Rimski cesti. Opozarjamo na to prireditev vse naše ljubljanske krajevne organizacije.

Sestanek krajevne organizacije NSS v Mariboru. Preteklo nedeljo se je vršil v gostilni Orovič v Mariboru lepo uspeli sestanek krajevne organizacije NSS. Po poročilu tov. Brandnerja o položaju in nalogah naših organizacij, se je razvila obširna, vseskozi zanimiva debata, ki je trajala skoro do polnoči. V debato je poseglo nebroj naših tovarišev in sicer so imeli vsi na umu razvoj naše organizacije. Vsi so bili mnenja, da je treba najprej pregledati naše vrste. Kdor ne bo poravnal strankinega davka in se naročil na »Novo Pravdo«, ta sploh ne bo imel ničesar odločati v naši stranki in ga ne bomo šteli za narodnega socialista. Porazdelilo se je delo in se bodo prirejela predavanja. Organiziranim članom se bo dajal tudi pravni pouk. Končno se je razpravljalo o taktiki stranke z ozirom na oblastne in občinske volitve in je bilo enoglasno sklenjeno, da se kraj. org. v Mariboru pridružuje zahtevi načelstva NSS, da se mora sedaj veljavni obč. volilni red, ker je škodljiv nacionalnim interesom, ukiniti in uvesti zopet čisti proporc.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Mariboru. Podpisani odbor sklicuje za soboto, dne 15. decembra ob 8. uri zvečer občni zbor kraj. org. v dvorani gostilne Orovič. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitev novega odbora. 6. Slučajnosti. Na občni zbor imajo pristop samo oni tovariši, ki se lahko izkažejo z novimi članskimi izkaznicami, ki se dobe pri tov. Žnuderlu (gostilna Zrinjski, Frankopanska ul. 11). Za odbor kraj. organizacije: Anton Brandner, l. r. predsednik, Konrad Žnuderl, l. r. tajnik.

Sestanek NSS v Studencih pri Mariboru. Preteklo nedeljo popoldne se je vršil pri nas v gostilni nad Dravo dobro obiskan sestanek somišljenikov NSS. Sestanek je otvoril tov. Verlič, na

kar so govorili tov. Brandner, Žnuderl in Hren o potrebi narodno-socialistične organizacije, ki bo parirala delovanje nemčurske internacionale. Govorilo se je tudi o razmerah v delavnici juž. žel. in se preciziralo naše stališče glede njene preemestitve. Končno se je priglasilo večje število naročnikov »Nove Pravde« in je bilo sklenjeno prirediti še več takih sestankov.

Sestanek NSS v Pobrežju pri Mariboru. V nedeljo, dne 16. decembra se vrši v Pobrežju sestanek NSS, na katerem poročja tov. Brandner. Kraj in čas bo razviden iz lepakov.

Načelstvo NSS je na svoji zadnji seji odvzelo vse strankine funkcije Janku Strnadu v Kranju in ga tudi pozvalo, da odloži obč. mandat, ker se je izneveril programu NSS.

Strokovni vestnik.

Kočevski rudarji proti projektu zakona o zaščiti rudarjev.

Narodno-socialna strokovna zveza, podružnica v Kočevju, je sklicala v nedeljo 25. t. m. javen strokovni shod v Šalki vasi. Shoda se je udeležilo kljub skrajno slabemu vremenu jako veliko število zborovalcev. Predsedoval je podružnični tajnik tovariš Tvrdy, referiral pa strokovni tajnik tovariš Kravos iz Ljubljane. Referent se je dotaknil vseh delavskih vprašanj in ostro žigosal namero kapitalističnih krogov, ki zahtevajo ukinitve ministrstva za socialno politiko. Podrobno je razpravljal o projektu novega zakona o zaščiti in zavarovanju rudarjev in opozarjal na resne posledice, ki bi jih povzročil tak zakon. H koncu se je referent dotaknil razmer v Kočevju in ostro kritiziral način, po katerem ravnatelj Biskupsky odpušča rudarje. Ta gospod se poslužuje pretveze, da odpušča komuniste. Zato je vsakdo, ki ga hoče odstraniti, v njegovih očeh komunist in mora biti kot tak seveda odpuščen. Referent je poudarjal, da se danes ni več bati komunističnega pokreta in tudi ne gre, da bi g. Biskupsky vršil policijsko službo in »čistil« Kočevje komunistov, kakor je to pisal neki ljubljanski dnevnik. Pri tem poglavju referenta so bili vsi zborovalci skrajno razburjeni in je bilo videti, kako zelo je kočevski ravnatelj obsovačen. Zborovalcem sta bili predloženi dve resoluciji, ki sta bili soglasno sprejeti. Prva je bila že objavljena v zadnji številki lista, drugo objavljamo v naslednjem.

Resolucija.

Rudarji, zbrani na protestnem shodu Narodno-socialne strokovne zveze v nedeljo 25. novembra 1923 v Kočevju so z ogorčenjem vzeli na znanje, da je Trboveljska premogokopna družba naročila ravnatelju kočevskega premogovnika, da iztrebi iz svojega okoliša vse takozvane komuniste in da ta gospod pod to pretvezo odpušča ljudi, ki nikdar niso pripadali komunistom in ki so člani oblastveno priznanih strokovnih organizacij.

Gospod inž. Biskupsky je tako v zadnjem času odpustil nešteto članov Narodno-socialne strokovne zveze, kakor tudi člane drugih strokovnih organizacij, ki nimajo s komunisti nič skupnega. S tem svojim »čiščenjem« hoče imenovani ravnatelj zatreti vsako združenje rudarjev, ki se zatekajo v strokovne organizacije le z namenom, da si z njihovo pomočjo zaščitijo svoje pravice in interese.

Ko prednašajo zborovalci ta protest, zahtevajo, da ravnatelj s takozvanim čiščenjem takoj preneha in da se uvede preiskava glede vseh odpustov zadnjega časa. Pri tem se ima ugotoviti, da odpuščenci niso pripadali komunistični organizaciji, da so narodno zavedni elementi in da niso državnim interesom niti najmanj škodljivi.

Rudarji, zbrani na shodu, izjavljajo, da bodo z vsemi močmi branili svoje interese in da se bodo tudi na vsak način ubranili pred izpadi g. inž. Biskupskya, ki pod pretvezo komunizma odpušča le njemu neljube ali pa take osebe, ki so voljene na čelo kakšne strokovne organizacije.

Kočevje. Ker so že trije ljubljanski dnevnikarji pisali o g. Biskupskyu, ravnatelju Trboveljske družbe v Kočevju, moramo tudi mi, prizadeti, izpregovoriti nekaj besed. Dopisniku »Jutranjih Novosti« smo se naravnost čudili, da se drzne s takimi besedami zagovarjati g. Biskupskya. Zakaj se ni dopisnik »J. N.« podpisal, da bi se mu primerno zahvalili, ker nas meče v skupni koš s komunisti? Ravnatelj Biskupskyja pa vprašamo, da-li so tudi člani Narodno-socialne strokovne zveze komunisti, ker je v

zadnjem času pričel kar trumoma odpuščati člane te organizacije. Tu ne bo mogel dopisnik trditi, da je NSSZ pahnila ob času stavke ljudi v nesrečo in morda tudi ne bo trdil, da so člani te organizacije razbojniki, pred katerimi ne bi bil varen. Gospod Biskupsky prav dobro ve, da komunistov ni bilo in jih ni v Kočevju, pa le odpušča poštene delavce pod to pretvezo. In končno, če je človek vreden, opravlja svoje delo in je pošten, nima g. Biskupsky nobene pravice, da bi mu branil baviti se z idejo komunizma, zato so drugi faktorji poklicani in ne pa ravnatelj podjetja. Tukajšnje delavstvo je do skrajnosti razburjeno radi izpadov inž. Biskupskya, posebno pa še, ker je tujec in odjeda domačim ljudem kruh, pri tem pa pozablja na spoštovanje napram domačinom. Biskupskyjevo početje je tako, da ga mora obsojati vsa poštena javnost. S takim ravnanjem se vstvarja med delavstvom skrajno nezadovoljstvo, ne pa, da bi se ga odpravljalo. In to je tisti »komunizem«, ki ga preganja Biskupsky s silo, namesto da bi si pridobil zaupanje s trezno koncilijantnostjo!

Celje. Tukajšnja podružnica Narodno-socialne strokovne zveze je pričela z agilnim delovanjem in je že pridobila mnogo novih članov. Podružnica bo imela v najkrajšem času svoj občni zbor, na katerem bo spopolnila odbor z novimi, agilnimi člani, ker si je nadelo nalogo, da bo nekaka centrala za celjsko okrožje. Želimo, da bi odbor srečno premagal vse ovire in da bi podružnica v Celju res prvačila. To pa je tudi potrebno, ker je v Celju na stotine narodno-zavednih delavcev, ki ne vedo, kam bi obrnili svoj korak. Narodni delavci v Celju, vsi v krog NSSZ!

Upravni odbor NSSZ ima v nedeljo 2. decembra ob 2. uri popoldne v tajništvu redno sejo. Tovariši odborniki, pridite vsi in točno.

Osrednje vodstvo NSSZ ima v petek 30. t. m. ob 20. uri sejo v tajništvu. Naj nihče ne manjka!

Tedenske novice.

CENJENI NAROČNIKI! Prečitajte si gurno današnjo listnico uprave in se ravnajte po pozivu!

Proces v Mariboru.

Pretekli teden se je vršila v Mariboru obravnava proti članom »Orjuna«, ki so bili obdolženi, da so vlomili v Cirilovo tiskarno. Nočemo se spuščati v razsodbo, pač pa nam pri tej priliki prihaja na misel, da so vse nesreče krivi predvsem demokratu. Kdo se ne spominja, kakšen ton so ubrali v »Taboru«, ko so bile razpisane zadnje državno-zborske volitve. V boji proti klerikalcem pa so nahujskali »Orjuna«, ker stare demokratske kosti za boj v sprednji liniji niso več uporabne. Ko so bili Orjunaši zaprti, so s svojim kričavim pisanjem in intervencijami prizadeti več škodovali kot koristili. Takoj se je videjo, da jim ne gre za to, da bi žrtve osvobodili, ampak, da imajo v mislih edino utrditve demokratske stranke. Da so torej vse njihove intervencije šle za tem, da demokratsko stranko popularizirajo med narodom in jo pokažejo kot edino prijeljico in zaščitnico »Orjuna«. Vsakemu je bilo jasno, da bi na pritisk takratne pokrajinske vlade zaprti člani »Orjuna« bili prej izpuščeni na svobodo, ako bi ne posegel vmes nesrečni dr. Kukovec in zadevo politično izrabljaj. Intervencirala je tudi naša stranka, a tega ni obešala na veliki boben. Na seji krajevne organizacije je bilo sklenjeno, da se vsi podatki v razbremenitvenih obdolžencih prijavijo dr. Ravniku, ki je bil takrat še naš somišljenik in da poleg tega tov. Brandner in tov. Roglič intervenirata pri sodišču in pri pokrajinskem namestniku v Ljubljani, kar se je tudi zgodilo. Mi smo imeli resnično korist obdolžencev pred očmi, zato iz cele zadeve nismo delali politike. Naša utemeljitev, ki je držala, je bila ta, da pade na oblast prevelika odgovornost, ako ne izpusti obdolžencev, da bodo lahko izvršili svojo državljansko dolžnost in šli volit. To se je končno tudi zgodilo. Da so demokrati pri celi stvari tudi zahtevali samo strankarske koristi, to so pokazali tudi potem, ko so bili obdolženci izpuščeni. Nahujskali so jih proti narodnim socialistom, češ ti za vas niso ničesar storili in res so se nekateri naši tovariši dali premetiti od demokratov, čemur se nismo čudili, ker smo si lahko predstavljali duševno stanje, v katerem so se nahajali po toliko težkih dneh v zaporu. Mi bi tu lahko še kaj

drugega napisali, da bi dokazali, kaj so mariborski demokrati iskali, hočemo pa to prihraniti za bodoče, ko se bodo demokrati oglašili. Danes rečemo le to, da nosi za vse, kar se je zgodilo v Mariboru, odgovornost brezvestno postopanje nekaterih gospodov pri demokratski stranki. To smo morali pri tej priliki pribiti, da bo stvar jasna na vse strani. Sicer pa se je jelo v Mariboru tudi brez tega svitati.

»Če ne boš priden, te bom!« — Tako kliče in grozi vlada uradništvu, ko mu z levico od daleč ponuja kruha v obliki novih »prijoljškov«, z desnico pa vihti pasji bič, v obliki novega disciplinarnega pravilnika, o katerem je te dni pričela razpravljati posebna komisija in ki bo sprejet kar »na hitro roko«, potrjen in tudi uveljavljen. (Seveda vse prej ko nove doklade.) Seveda bo tudi ta pravilnik kar najmodernejši. Prirojen je tako, da bodo še na ta način mogli zmetati na cesto ono uradništvo — seveda prečansko —, kar ga bo preostalo po raznih redukcijah. Mogoče je, da bodo tozadevno postali naši radikalni vlastodržci še modnejši in bodo v vsakem uradu priredili prostore za »bržon« s pripravno klopjo za »brojenje do dvadeset i pet«. Vse mogoče, vse mogoče, ker grozno napredujemo pri nas! In naše uradništvo posebno ljubi ta napredek in hvali njegove moderne apostole. — — —

»Koncentracija« — seveda napredna — dobiva izraza tudi na Hrvaškem. — V Novi Gradiški so se vršile 25. t. m. občinske volitve, kjer so postavili skupno kandidatno listo demokrati in radikali. — »Gliha vkup štrih«, pravi »kranjski« pregovor.

Petindvajset jih bo! — Beograjski »Preporod« ve pisati, da je vlada sklenila izplačilo 25% poviške vseh dosedanjih draginskih doklad za oni čas, dokler se ne prične izplačevanje »zvišanih« prejemkov po novem zakonu. Dobrosrčni, fini in usmiljeni ljudje so to, vladni radikali!

Sneg in ljubljanska občinska večina. — Kako odreka ves magistratni aparat v Ljubljani pod črnoordečglavo večino, nam jasno dokazuje letošnji sneg. Kar so doživeli ljubljanci te dni, presega že vse meje. Po cestah leži sneg cel teden in nikdo se ne zmeni zanj. Sneg se taja in ljubljanske ulice so izpremenjene v snežno brozgo, ki sega večinoma preko gležnjev. Tudi še tako dobri čevlji ne pomagajo nič, ker zajameš vodo od zgoraj. Posebno se odlikuje v tem pogledu Dunajska cesta. Pa ne da bi bilo občinstvo kapricijozno in bi zahtevalo, da se sneg odstrani. O ne! Zadovoljno bi bilo, ako bi magistratni gospodje pustili napraviti brozgi pot ob krajih cest in ulic, da bi se voda lahko odtekala v kanale. Toda tudi za to ni denarja, ki ga na drugi strani naši klerikalci in komunisti tako brezglavo zapravljajo. — Možnost je pa tudi ta, da gre ljubljanski veleocha Pirc fijkakeriji s tem na roke, češ, kdor noče hoditi po brozgi in zamakati gležnjev, ta naj se »fura«. Potem pa bomo s fijkakerji lahko zopet furali mi! Ker so naši večinski očanci na magistratu zelo iznajdljivi, jim brozge nikakor ne smemo šteti v zlo, naj gre to na račun njihove iznajdljivosti. — Glavno je, da iznajdljivost v naši državi ni prepovedana in da bomo tudi mi drugi prisiljeni iznajti kaj — novega kar bo bolj odgovarjalo ljubljanskim potrebam.

»Sloga« v SLS in v ljubljanski magistratni večini. — O tej stvari smo že dosti pisali mi in drugi listi, toda klerikalci so skušali take trditve vedno zakriti z raznimi izjavami na zaupniških zborovanjih. Toda to zakrivanje odslej ne bo držalo, ker to ni več samo slučaj, da je odložil že tretji ljubljanski občinski svetnik klerikalne stranke svoj mandat. Te dni je namreč za dr. Brecljem naznanil županu svoj odstop še obč. sevtovalec Orehek ter svoj korak utemeljeval s tem, da pod danimi razmerami ne mo-

re več sodelovati. — Ne mara pač nositi odgovornosti za klerikalno-komunistično gospodarstvo, ker se boji posledic. Kot načelnik direktorija elektrarne in plinarne je namreč prišel do svojega zaključka, kam gredo cilji komunistov, ki so v Ljubljani neka posebna specijaliteta. — Vse to pa dokazuje, v kakšnih žalostnih rokah se nahaja naša ljubljanska občinska uprava in kakšen bo konec, ako merodajni krogi v tem oziru ne bodo kmalu kaj ukrenili. Dokazuje pa tudi to, da je v klerikalnih vrstah nastala vrzel in da je ta nenaravna klerikalno-komunistična koalicija dolgrala. Dr. Korošec bo moral napraviti v stranki red, dasi je to ljubljanska zadeva, ker sicer bodo pravi pristaši šli! Ostali mu bodo samo še razni klerikalni boljševiki.

Božidar Sever, ki so ga kot člana razmejitvene komisije Madžari na meji l. 1920 aretirali in zaprli, je bil na pritisk naše vlade 3. t. m. vendar izpuščen. V kakem zdravstvenem stanju se nahaja, si lahko vsakdo misli! — Dolgo je trajalo! Pa kaj dolgo! — To je vendar pri nas udomačen termin reševanja molb.

Akademija »Bratstva«. V sredo je predaval v akademiji »Bratstva« urednik Miroslov Golob o pacifizmu. G. predavatelj je orisal miroljubno stremenje širom sveta in opozoril na človečanske naloge nove generacije. Predavanje je bilo zelo zanimivo. V sredo, 5. decembra se radi prireditve »Miklavževega večera« ne vrši predavanje, pač pa bo prihodnje predavanje v sredo, dne 12. decembra.

— Restavracija in kavarna »Zvezda«. Koncert nove ciganske kapele bo vsak dan v kavarni od 17. do 19. ure, od 20. do 22. ure v restavraciji in od 22. ure dalje zopet v kavarni. Kapelnik Sandor Rada. Prvo-vrstna kapela došla iz Osjeka. Atrakcija prve vrste.

— Čevlje kupujte od domačih tovarn tvrdke Peter Kozina et Ko., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
	dinarjev	dinarjev
100 švic. frankov stane	1540.—	1575.—
100 franc. frankov	475.—	480.—
100 laških lir	384.—	385.—
100 čeških kron	257.5	260.—
1 milijarda nem. mark	—	—
100 poljskih mark	0.004	0.0039
100 avstrijskih kron	0.125	0.127
100 ogrskih kron	0.45	0.46
100 bolg. levov	67.5	74.—
100 dolarjev	8750.—	8925.—
100 angl. funtov	38600.—	38800.—

Curiška borza.

27. novembra 20. novembra
švicarskih frankov

	je stalo	6.55	6.35
100 dinarjev	30.95	31.05	
100 franc. frankov	24.77	21.90	
100 laških lir	16.65	16.70	
100 čeških kron	—	—	
1 milijarda nem. mark	—	—	
100 poljskih	0.00026	0.00025	
100 avstrijskih kron	0.008	0.0081	
100 ogrskih	0.0302	0.03	
100 bolg. levov	4.35	4.70	
100 dolarjev	571.—	576.—	
100 angl. funtov	2501.—	2494.—	

Naročajte vsi »Novo Pravdo«!

Odgovorni urednik Anton Brandner.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.
Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

LISTNICA UPRAVE.

Čenjenim naročnikom smo priložili — zunanjim začetkom oktobra, ljubljanskim začetkom novembra — položnice, da poravnajo naročnino do konca tega leta. Sicer je večina že to storila, vendar je še precejšnje število takih, ki svoje dolžnosti niso izvršili. Te prosimo, da se sigurno poslužijo v prvih dneh decembra položnic, ki so jih že zdavnaj prejeli in na katerih je naznačen znesek do konca leta. Kdor ne bo imel naročnine poravnane v decembru za celo leto, temu bomo s 1. januarjem ustavili dopušljanje, dolg pa izterjali, ker so »zastojkarji« ne samo v breme pri razpoš-

ljanju temveč povzročajo s svojo malomarnostjo nepotrebno delo pri evidenci in izterjavanju ter izdatke za poštnino. — Čim dalje odlašate s plačilom, tem več se nabere! Plačujte sproti in nikdo ne bo občutil tega, res malega izdatka. — Naše ljubljanske naročnike, ki se najbrže zanašajo na to, da jih obišče inkasant, in se zato niso številno odzvali pozivu, da naj vplačajo naročnino s položnico, opozarjamo, da od 1. novembra dalje ne pobiramo naročnine na domu. Pošljite jo torej vsi s položnico po pošti!

Za tiskovni sklad je vpslala krajevna organizacija NSS v Št. Pavlu pri Preboldu 85 Din. — Hvala!

Lečnik Anton urar in juvelir Celje, Glavni trg.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica

v Celju t. z. z. o. z.

Pisarna: CELJE, Aleksandrova ul. 4.
Najvišje obrestovanje vlog na hranilne knjižice in v tekočem računu brez vsakršnega odbitka, Hranilne vloge vezane na daljše odpovedne roke in večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru. Poštahranilniške položnice so na razpolaganje. Posojila pod ugodnimi pogoji. Eskomptiranje povzetij in trgovskih računov. Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. do 6. ure popoldne.

Kdor se zanima

za naše narodno, gospodarsko, kulturno in socialno življenje v Prekmurju, temu priporočamo, naj si naroči Narodnosocialistični tednik »Naš dom«.

Stane na leto 40 Din, za 1/4 leta 10 Din. Naroča se pri upravnistvu

„Našega doma“ v Murški Soboti.

ODON KOUTNY

Špecialna trgovina z orodjem, stroji in tehničnimi potrebščinami

naznanja vljudno, da se je preselila na

Aleksandrovo c. 7

(vogal Beethovnov ul.)

ter prosi svoje cenj. odjemalce za nadaljnjo naklonjenost.

160

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe

Tovrka ustanovljena leta 1888.

81 Solidna in točna postrežba.

Gradbeno podjetje

Ing. DUKIČ in DRUG.

Ljubljana, Bohoričeva 20.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča

Tone Malgaj

Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6.

Po ču-

dovito nizkih cenah kupite letos

volneno blago

za ženske in suknje za moške obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno robo v

veletrgovini R. STERMECKI, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. STERMECKI.

Došlo! Došlo!

Češko sukno

hlačevina, modrovina! Velika izbira raznovrstnega perila, pletenin jopic, nogavic itd. Vse to kupite po znižanih cenah v

manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik, Celje, Kralja Petra c. 5.

Cene nizke! Postrežba točna!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica štev. 1.

Kapital in rezerve Dinarjev 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzlojavi: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458.

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici)

83

O. BERNATOVIC Ljubljana, Mesni trg 5. Konfekcijska trgovina

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponauša pridržana.)

(Nadaljevanje.)

Tudi sedaj molči Edvard spoštljivo.

»Predvsem mi je sedaj leželo na tem, da dobi Amerikanka Wilson zaslužen kaznen, in v to svrhu ne potrebujem nikogar, vsaj za sedaj še ne. Sploh pa se mi zdi potrebno, da uvedem posebno nadzorovalno službo in sicer vedno v času, ko sva odsotna iz hiše. Imam namreč nekaj občutek, kot da nam preti nevarnost.«

»Tudi mene navdaja tak občutek!« vzdihne Edvard živahno, »zlasti od zadnjih dogodkov z Elizo in Jimom se skoro ne morem pomiriti.«

»Prav, dragi prijatelji, potem bova kot dobra tovariša zasledovala vse dogodke s posebno pozornostjo. V to svrhu je neobhodno potrebno, da ponoči od desete do sedme ure jutraj, bodisi Tom, vi ali jaz vsak po tri ure čuje, da se zavarujemo pred vsakim presenetjenjem.«

Edvard radevolje pritrjuje temu načrtu.

»Najprikladnejši prostor za naša ponočna opazovanja bo hodnik. Tam mora vsakdo mimo bodisi da pride iz sob, bodisi s ceste ali dvorišča. Če bi bil kedaj zadržan, me bo nadomestoval zanesljiv mož iz Terrorja.«

Edvard je zelo vesel te odredbe. Saj je izza svojega povratka prav redko kedaj mirno spal in pogosto pozno v noči na skrivaj obhodil ves hodnik, ker se je bal za življenje obeh deklic. In sedaj navdaja podobna bojazen tudi zagonetnega moža. To dejstvo dá misliti...

Ko zapusti Edvard sobo maskiranca, takoj odide k obema deklicama, da ju obvesti o novih varnostnih odredbah. Vstopivši v sobo najde Bessy samo. Na njegovo vprašanje o stanju uboge Molly, mu pove Bessy, da je bila revica vsled zadnjega dogodka, kjer je malo manjkalo, da ni umrla prav grozne smrti, vsa prestrašena in onemogla, in da se je na njeno prigovarjanje vlegla v posteljo v sosednji sobi, kjer sedaj prav mirno spi.

Mladi mož pristrčno pozdravi svojo izvoljenko in nežno poljubi njeni mali kot sneg beli roki. Nato se vsede na stol poleg divana, na katerem sedi lepa Bessy. V svoji vroči ljubezni se ne more premagati, z mehikimi rokami ga pritegne k sebi, ga objame ter vroče in iskreno poljublja.

»Dragi Edvard, kajne da si bil sedaj pri Jaku?« »Da, moja draga. Odslej moreš mirno spati in ne kot doslej, ko si polna skrbi čula cele noči. Kajti mož s krinko je odredil, da odslej on, Tom in jaz ponoči stražimo. Zato se ti, moja sladka Bessy, ni ničesar več bati!«

Mlada deklica je jako vesela te novice.

»Najbolj brezskrbno se čutim na Terrorju, toda sedaj bom tudi tukaj bolj mirno spala. Oh, Edvard, v zadnjih nočeh sem komaj zatislila oči v strahu, da vsak hip stopita v sobo strašna človeka, Jim in Eliza, oborožena s kakim smrtonosnim orožjem.«

»Jim se nahaja na Terrorju, moj srček, Eliza pa menda globoko obžaluje svoje dejanje. Sploh pa bi se Jima sedaj ne bilo več bati, če ne bi bila zanj prosila tvoja prijateljica. Občudujem njeno dobro srce, vendar pa zelo dvomim, da se ji bo strašni Jim izkazal hvaležnega za njeno prošnjo.«

Bessy globoko vzdihne.

»Sicer pa celo želi govoriti z Molly.«

»Kaj praviš — Jim?« vzdikne prestrašena.

»Da, prosil me je, da bi smel govoriti z Molly.«

»Ne, Edvard, tega ne smeš dovoliti! Podlež hoče Molly umoriti. Saj je tako zakrknjen. Kaj neki mu je dalo povod, da je položil svoje roke na ljubo dete?«

»On jo sovraži še od poprej, Bessy.«

»Toda je Molly storila svojo dolžnost. Ona je hči policijskega uslužbenca in je bila uverjena, da more s svojo pomočjo pripomoči, da se zgrabi večje število nepridipravov.«

Edvard se nasmehne.

»Tega prepričanja sem tudi jaz, Bessy. Saj tudi midva spadava med tiste nepridiprave — kajne?«

»Da, porednež ti. Jaz sem sedaj celo nekaka roparjeva nevesta, ali ni res?«

Šaljivo odvrne Edvard:

»Gotovo, moja draga. Jutri dobiš tudi puško, katero moraš vedno s seboj nositi. Odslej velja tudi za tebe: življenje ali denar — — hahaha!«

Bessy hoče s svojimi strastnimi poljubi skoro zadušiti svojega ljubimca. Kmalu pa postane zopet resna:

»Ali bomo vedno ostali v tej zagonetni hiši, dragec moj?«

»To prepustimo bodočnosti. Ali ni lepa naloga, ki jo vršimo, podpirati uboge in zatirane? In, Bessy, pomisli še, kako lepo brezskrbno življenje naju čaka potem, če — — —«

V uho ji natiho zašepeče nekaj besed. Ona postane rdeča kot škrlat, toda v njenem pogledu, ki ga nameri nanj, se zrcali njena udana, požrtvovalna in vsemu kljubujoča ljubezen.

»Ako hočeš,« reče potem tiho, nežno ga objemaje: »ukazi in jaz te hočem ubogati. Ljubiti te hočem, Edvard, do zadnjega vzdihljaja. Nič — nič me ne more odtrgati od tebe!«

»Samo smrt, Bessy!«

»Tudi smrt ne!« vzdikne strastno. »Mida sva zvezana za vso večnost!«

Zopet se strnejo ustnice lepe, mlade dvojice, ki ne opazi nevihte, ki se grozeče bliža. Dasiravno nova nevarnost ne grozi neposredno ljubeči se dvojici, se tembolj težki oblaki zbirajo nad glavo onega, ki neomejeno gospodari in zapoveduje v zagonetni hiši.

Lepa Amerikanka.

Na eni najlepših cest v Londonu se nahaja cela vrsta razkošno opremljenih vil, katere oddaja dobro situirani lastnik tujcem v najem bodisi za daljši ali krajši čas. V eni teh elegantnih vil stanuje že več mesecev lepa, mlada Amerikanka, gospodična Wilson. S svojo očarujočo lepoto, nič manj pa tudi z neizmernim bogastvom, obstoječim iz neštevilnih briljantov, ki dičijo njeno krasno postavo, vzbuja velikansko pozornost v londonski družbi.

Dasí je sredi poletja, ima v svoji vili vendarle nebroj obiskov. Ne glede na to, da so bile v londonski družbi o življenju krasne Amerikanke razširjene razne več ali manj zle, njeno neoporečnost kompromitujoče govorice, se je ta družba posebno rada shajala pri njej. Natančnejših podakov za njeno neoporečnost sicer ni nikdo navajal, vendar se je splošno šušljalo, da lepa dama, kar se tiče ljubezni, ni ravno nedostopna. In pa tudi, da so v njenih salonih nalezli na strastne igralce iz lahkoživih krogov.

Tudi uslužbenec ima lepa Amerikanka večje število, katere je pa vzela v službo šele v Londonu. Edini služabnik, katerega je pripeljala s seboj, je črnc močne postave, ki dozdevno uživa popolno zaupanje lepe dame. Hudobni jeziki celo šepetajo, da mu lepa Amerikanka očitno daje prednost pred vsemi drugimi. Tem govoricam pa seveda malokdo veruje. Prav mnogo jih je celo, ki prisegajo na to, da je gospodična Wilson vsega spoštovanja vredna dama.

Oglejmo si pestro življenje v salonih lepe Amerikanke zvečer po onem dnevu, ko se je mož s krinko razgovarjal z Edvardom o varnostnih odredbah, ki jih bo treba uvesti za bodočnost. — Krasni prostorni saloni so razsvetljeni kot pri belem dnevu. Številni gospodje iz lahkoživih krogov oblegajo v salonu postavljene igralne mize. Gospodična Wilson sedi poleg svoje dvornice, že bolj postarne vdove, katero je v to službo vzela tudi v Londonu, v sosednjem salonu jo obdajajo častilci, ki se ji z največjo uljudnostjo in neprestanim govorjenjem na vso moč dobrikujejo in potegujejo za njeno naklonjenost. Za vse to se lepa dama komaj zmení ali pa kvečjemu odgovori s kako šaljivo opazko. Vse njeno vedenje napravlja na ostrega opazovalca utis, kot da med zbrano družbo nekoga išče, katerega doslej še ni opazila. In res! Namah se zaiskre njene zapeljive oči, kajti pri vходу se prikaže brezhibno in elegantno oblečen gospod, ki očitno vzbudi njeno pozornost. Došlec ni nihče drugi, kot naš stari znanec — baron Hardy.

Novemu došlecu pomigne lepa Amerikanka s pahljačo. On njen migljaj takoj razume. Takoj se odstrani od vhoda in se poda v malo sobico, ki je služila kot prostor za okrepčilo.

»Za trenutek prosim oproščenja, gospoda moja,« reče gospodična Wilson in se z očarujočim smehljajem dvigne s svojega sedeža. »Kličejo me dolžnosti gostoljubja.«

Krog častilcev se razmakne in lepa Amerikanka v svoji krasni toaleti odplava kot val v sosednjo sobo. Še predno pa dosepe do vrat, ji zastavi pot eleganten gospod, ki pa kljub svoji imponirajoči zunanosti ne napravlja nikakega dobrega vtisa. Izmed navzočih družbe ga le malokdo pozna. V družbi je o njem krožila vest, da je zelo bogat amerikanski farmer. Kljub vsemu temu so ga vsi radi imeli v svoji družbi, ker je pri igranju vedno igral vlogo ban- kirja.

Lepa Amerikanka brez vidnega obotavljanja obstane ob njegovi strani.

»Kaj pa želiš, Fredy? Zdi se mi, da si prav slabe volje?«

»Imam tudi dovolj povoda za to, Jenny! Oni tam zadaj mi prav vražje gledajo na prste. Gotovo so morali kaj opaziti, vendar izgubljam pri igri.«

»Nič ne de. Zato se prav nič ne zmeni, ostani ravnodušen in izgublaj s smehljajočim obrazom. Prihodnji večer boš današnjo izgubo dvakrat in tudi trikrat povrnil.«

»Ali ne bi bilo bolje, da se vrneva v Ameriko? Saj sva tukaj dovolj zaslužila, da si moreva onkraj velike luže prav udobno urediti najino življenje.«

Pri besedah »zaslužila« se posebno čudno nasmehne.

»Ali si prišel popolnoma ob pamet, Fredy? Ravno sedaj, ko sem si pridobila barona Hardyja? To bi bil pač višek nespameti, če bi tem dobrim ljudem sedaj, ko mi gre žito tako bujno v klasje, obrnila hrbet.«

»Bodi pametna, Jenny! Vrč gre samo dotlej k vodnjaku, dokler se ne ubije. Pri- znavam, da si imela s svojimi ljubezenskimi doživljaji prav mnogo sreče, toda enkrat ti more vendarle izpodleteti.«

»Bodi brez skrbi,« odvrne ona zasmehljivo, »prav dobro vem, kaj delam. Do nadaljnjega ostanem v Londonu, tebe pa ne zadržujem, lahko že preje odideš!«

»Bi bil pač bedak,« se zasmee on zaničljivo, »ne, ne, draga Jenny. Tebe ne pustim iz vidika.«

Na lahko udari ona z nogo ob tla.

»Vse skupaj ti nič ne koristi, mala,« nadaljuje on takoj. »Jaz ti sledim, pa če greš kamorkoli. Sedaj mi pa daj denar; da ne postanejo nezaupljivi, moram še nadalje imeti pri igri banko.«

»Pojdi z menoj,« odvrne lepa Amerikanka s pritajenim srdom in nameri svoje korake proti stranskim vratom. »Dam ti tisoč funtov šterlingov.«

On stopi na njeno stran.

»Jenny, ne razsrdi me! Denar, ki ga imaš tu notri, je ravno tako moj kot tvoj; saj sem z banko pri igri zaslužil neverjetne vsote.«

Ona ne odgovori ničesar, toda njene oči izražajo strašno sovraštvo. Pred tako žensko mora vsakemu vpasti pogum. On prav dobro opazi izraz njenih oči, vendar nič ne reče. Šele, ko sta sama v stranski sobi, ji svareče pravi: »Jenny, tvoje igranje je zelo drzno. V tvojem lastnem interesu ti priporočam, da prenehaš z brezmejnimi izžemanjem svojih gostov.«

»Ne govori mi takih bedastoč! Sicer pa ne maram izgubljati časa s teboj. Baron Hardy me že pričakuje.«

Ravnodušno spravi on bankovce v listnico, potem pa reče:

»Počenjaj, kar hočeš. Samo opozoriti te hočem še, da živi v Londonu neka skrivnostna oseba, katere obisk bi ti bil pač zelo neljub.«

»Policijo misliš, kajne? Pojdi no — te se prav nič ne bojim. Moje varnostne odredbe so tako dobro urejene, sploh mi pa ničesar ne morejo dokazati.«

»Niti najmanj ne mislim na policijo, jaz imam povsem nekega drugega v mislih, človeka, pred katerim se vse trese, če le sliši njegovo ime.«

»Kdo je ta človek?«

»Jak, ki...« odvrne ledeno-mrzlo.

Ona se pri izgovoru tega imena opoteče. »Kaj praviš?« se ji izvije iz prsi. »Tisti strašni... oh ne, saj on išče svoje žrtve samo med vlačugami v mestnem okraju Whitechapel, v katerega pa itak ne gre nihče izmed takozvane boljše družbe.«

»Blagor ti, če si o tem uverjena,« nadaljuje zasmehljivo, »jaz pa vem vse kaj več. Jak je na lovu za svojimi žrtvami povsod in ravno preje se je pri igralni mizi pripovedovalo, na kako grozen način je zaklal gotovo Evgenijo Martella in soprogo polkovnika Maca Donnella.«

Pri tej novici postane njen lep obraz smrtnobled. Toda kmalu se ji zopet povrne pogum in zaničljivo odvrne:

»Ah kaj, samo prestrašiti me hočeš, da se s teboj vrnem v Ameriko. No in to se bo tudi zgodilo; seveda sedaj še ne, sedaj se hočem še navžiti življenja v Londonu!«

»Stori, kar se ti poljubi. Jaz sem te posvaril in to le v tvojem interesu. Že prav mnogo se govori o tebi in kolikor mi je znano, ima Jak svoje zveze povsod razpredene.«

»Hahaha! Same otroške bajke! — Teh se prav nič ne bojim, tu sem popolnoma na varnem!«

»Ne varaj samo sebe! Zanašal se na svojo služinčad, na orjaškega črnca Plutona, toda vse to ni v stanu odvrniti morilca od njegovega naklepa, kajti on ima veliko pomočnikov.«

Te besede so jo vidno navdale s strahom. Kmalu pa se ji zopet povrne pogum in hladnokrvno odvrne:

»Sedaj moram k baronu. Ko bo današnja zabava končana in se gostje odstranijo, potem pridi k meni. Še enkrat bova podrobno razpravljala o predmetu, o katerem sva ravnokar govorila, morda se le odločim, da odpotujem v Ameriko.«

»Dobro, Jenny,« odvrne on z neprikritim zmagoslavjem, katero jo zopet navda s trmo. Ko je namreč njen partner odšel, govori tiho sama pri sebi:

»Samo ostrašiti me hoče. Kako neki naj bi Jak izvedel za moje početje? Ne, ne, prav bedasto je bilo od mene, da sem ga sploh poslušala. Šele tedaj bom odšla iz Londona, ko si pošteno napolnim svoje žepce z bogastvom!«

Nato pa hitro stopi v govorilnico, kjer baron Hardy že prav nestrpno čaka nanjo.

»Vendarle, milostljiva!« jo pozdravi s sladkim glasom in ji hiti nasproti. »Že sem mislil, da ste pozabili name.«

Zapeljivo se mu smehlja in odvrne:

»Moj dobri baron, kako si vendar morete kaj takega misliti o meni! Moža, katerega tako visoko čislam pred vsemi gosti, pač ne bom zanemarjala!«

Zaupno položi baron roko na njeno vitko postavo in se zadovoljno smehlja, ko se mu hoče z navidezno nevoljo izviti iz objema.

»Poglejte le tje, moja draga,« ji šepete na uho ter pokaže na malo mizico. »Zadnjič ste z velikim občudovanjem ogledovali vratno verižico iz briljantov, ki je popolnoma podobna draguljem, ki jih nosi princezinja. Dovolil sem si podariti vam to lepoticke kot znak mojega najudanejšega spoštovanja.«

Njeno obnašanje se namah izpremeni. Prav nič se ne protivi, ko jo lahko potegne k sebi in jo poljubi na ustnice. Nepremično ogleduje precej obsežen etui, v katerem se nahaja dragocena verižica. Nenasitljivo poželenje vražje ženske je tako veliko, da se ji vidno tresejo prsti, ko z neverjetno nestrpnostjo odpira pokrov. Že je videti dragoceno lepoticke, ki se leskeče in blesti pri svitu električne svetilke, zaklad, kot nalašč ustvarjen, da omehta tudi najbolj nedostopno žensko srce.

»Prav iskrena vam hvala, gospod baron!« šepete lepa Amerikanka s pogledom, ki marsikaj razodeva. »Izpolnili ste mi mojo srčno željo in zato se vam hočem izkazati hvaležno!«

Iz zaupnega in neprisiljenega obnašanja napram lepi Amerikanki je sklepati, da jel baron Hardy ni prvokrat podaril dragocene darila.

»Nekaj blesti ste postali, moja draga! Preje ste tako bogotno cveteli kot cvetka v maju! Ali ste dobili kake neprijetne vesti?«

»O, saj ni nič,« odvrne, »samo smešna bojazen, katere me je sram.«

»O, prosim vas, povejte mi vsaj, kaj vznemirja vaše srce, morda vas morem pomiriti.«

»Gospod baron,« reče končno obotavljaje se, vidno pa vendarle vesela, da se ji nudi prilika, da more nekoga, ki je v Londonu dobro znan, vprašati za svet. »Ali ste že kaj čuli o groznem morilcu deklet, imenovanem Jak?«

On se nasmehne.

»Seveda sem slišal. Saj vse govori o zločinih tega moža.«

»In ali je res, da je ta človek spravil ob življenje celo dame iz odličnih krogov?«

»Govori se, da je bil on,« odvrne Hardy, da se izogne določnemu odgovoru, »vsekakor je pa gotovo, da se tej pošasti pripljuje marsikak umor, ki ga je v resnici izvršil kdo drugi! V Londonu sta znana samo dva taka zločina, katerih žrtvi sta postali dami iz boljših krogov, in o obeh smatram, da sta bila izvršena iz maščevanja s strani zavrženih ljubimcev ali odpuščenih služabnikov!«

Lepa Amerikanka si po teh pojasnilih oddahne.

»S svojim osebjem ravnam zelo dobro,« reče vneto.

»Sploh pa mislim,« nadaljuje Hardy, »da je skrivnostni Jak sama gola domišljija. Kljub temu se ves London boji takozvanega Jaka, in če se kaj pripeti, se vse pripisuje na njegov rovaš. Zares, mož bo s časom postal na povsem nezaslužen način slaven!«

(Dalje.)

Dvojna morala.

G. Viko Rus je nato pozival, da naj dotični člani občinskega sveta, ki so preskočili v radikalno partijo, ne pozabijo vrniti mandata demokratskim volilcem, ki so jim izkazali zaupanje pri volitvah le kot demokratom. To dolžnost političnega poštenja je izvršil doslej samo g. prof. Zupan. (»Jutro«, šte. 277 z dne 25. nov.)

Na Češkoslovaškem obstoja častno razsodišče, ki razsodja v slučajih, če se mandatarji izneverijo načelom svoje stranke. Na ta način je nedavno izgubil svoj državnozborni mandat bivši minister naše bratske stranke na Češkoslovaškem dr. Vrbensky. Češka narodno-socialistična stranka je namreč sklenila, da morajo njeni poslanci glasovati za zakon o zaščiti republike, kateremu sklepu pa se dr. Vrbensky ni hotel pokoriti, vsled česar ga je stranka izključila iz svoje srede in je zahtevala, da položi tudi svoj državnozborni mandat. Dr. Vrbensky se temu pozivu ni uklonil, na kar je nastopilo v zakonu predvideno razsodišče, ki je dalo narodnim socializmom zadoščenje s tem, da je naložilo dr. Vrbenskyju odložiti poslanski mandat. Vsa češka javnost je to razsodbo pozdravila z velikim zadoščenjem. — Zakaj omenjamo ta dogodek? Zato, da naša javnost vidi, kako postopajo Čehi s svojimi uskoki.

Tudi »Jutro« zahteva, da položi mandate vsi oni občinski svetovalci demokratske stranke, ki so se izneverili in prešli k radikalom. Da je to res, dokazuje zgornji odlomek iz »Jutrovega« poročila, ki smo ga baš zato citirali. Mi damo »Jutru« popolnoma prav. Ker pa stojimo na stališču, da velja enaka pravica za vse, mora »Jutro« nehoti pritrditi tudi naši pravici. Baš v istem članku, kjer prinaša »Jutro« gornji odlomek, poroča o govoru Janka Strnada na demokratskem sestanku v Kranju, to je tistega Strnada, ki je prišel v demokratsko stranko v času, ko je še zavzemal funkcije v izvrševalnem odboru naše stranke in ko tudi še ni položil občinskega mandata, do katerega je prišel potem naše stranke. S kako upravičenostjo zahtevajo demokrati, da položi mandate tisti ljudje, ki so jih od njih prejeli, a prešli potem v radikalni tabor, ako istočasno trpe, da obdrže svoje mandate uskoki iz drugih strank, ki so se pridružili demokratom?! Kakšna je potem ta morala, gospoda? Podobno so ravnali demokrati v Mariboru, ko

so odsvetovali bivšemu občinskemu svetovalcu Novaku, da odloži mandat. Sele na pritisk javnosti, v glavnem pa, ker so demokrati pri volitvah v državni zbor propadli, je potem Novak odložil mandat v mariborskem obč. svetu. Dr. Ravnik, ki je prešel k radikalom, nam je takoj vrnil mandat, ne da bi bil k temu pozvan. To moramo resnici na ljubo povdariti. Zahtevajo pa tako postopanje najprimitivnejši pojmi politične poštenosti. Kdor predsedla, mora izročiti stranki, katero je zapustil, vse funkcije, ki jih je prejel od nje ali potom nje. Tega mnjenja so bile v mariborskem obč. svetu, ko je bila Novakova zadeva v razpravi — Novak je namreč občinskemu svetu prepustil, da odloči, ali naj se odzove pozivu NSS ali ne — vse stranke, razen demokratske in soc. demokratske, s čimer sta ti dve stranki svojo moralo dovolj jasno izpričali.

Mi smo zgoraj navedli fakta in jasno povedali, na kakšnem stališču stojimo. Ko se nam je nudila prilika, da na uskoški način dobimo enega občinskega svetnika še v času, ko nismo imeli še nobenega funkcionarja v javnih zastopih, smo to odklonili in nismo dopustili, da bi taki ljudje v našem imenu nastopali. Temu dosledni smo ostali vsedolej in bomo nastopali tudi naprej. Pravimo pa, da je nemoralno, ako druge stranke v tem oziru drugače postopajo. Proti uskokom, proti neznačajnejšem bi se moral vršiti bojkot od vseh strank, bojkot na celi črti, če nečemo, da se okuži vsa Slovenija. Boj proti neznačajnejšem postaja moralna zadeva celokupnega našega naroda.

Mladinski vestnik.

Glavni zbor nar. socialistične mladine v Zagorju ob Savi.

V soboto (na praznik) dne 8. decembra ob 10. uri dopoldne se odprl v prostorih restavracije in kavarne Müller v Zagorju II. glavni zbor jugoslovenske narodno-socialistične mladine s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev in konstituiranje zbora, 2. Poročilo predsednika, 3. Poročilo tajnika in blaginika, 4. Poročilo nadzorstva, 5. Volitev osrednjega izvrš. odbora, 6. Naš tisk, 7. Naše finance, 8. Sprememba organizacijskega reda, 9. Predlogi.

Na predvečer zbora, v petek dne 7. decembra se vrši ob 6. uri zvečer v društvenem lokalu »Bratstva« v Zagorju seja zastopstva mladine. Dnevni red: Pretres o došlih predlogih in sestava kandidatne liste za osrednji izvrševalni odbor JNSM. — Po glavnem zboru 8. decembra se vrši ob 7. uri zvečer družabni večer, ki ga priredi udeležencem glavnega zbora na čast »Bratstva« v Zagorju. Vse podrobnosti smo ob-

razložili v okrožnici, ki je bila pretekli teden razposlana. Če katere organizacija slučajno ne bi bila prejela okrožnice, naj to nemudoma javi. Opozarjamo na termin, do katerega je treba odgovoriti na okrožnico, t. j. 1. december, oz. za predloge 5. december. Vsi dopisi naj se naslavlajo na predsednika osrednjega izvrševalnega odbora JNSM brata Antona Brandnerja, Ljubljana, Narodni dom.

»Bratstvo« v Ljubljani ima svojo odborovo sejo v petek, 30. t. m. ob 8. uri zvečer v novih društvenih prostorih (poprje Obnova).

Ustanovitev ženskega odseka »Bratstva« v Ljubljani. Pretekli četrtek, 22. t. m. je bil v novih društvenih prostorih »Bratstva« ustanovljen ženski odsek »Bratstva«. Sestra Coriaryjeva je otvorila sešatek in obrazložila pomen ženske organizacije pod okriljem »Bratstva«. Povdarila je, da bo glavna naloga ženskega odseka ta, da se vse ukazne sestre izpopolnijo v šivanju, vezenju itd. Poskrbljeno pa bo tudi za to, da duševno ne zaostajajo, s tem, da se bodo vsak večer, kadar se bo vršil pouk v ročnem delu, menjale se, čitale dobre knjige, s čimer se bodo vzbudila v naših sestrah ona čustva, ki bi jih morala imeti vsaka praktična in idealna žena. S tem je bil na predlog sestre Paušičeve izvoljen sledeči odbor: Coriary Anica, načelnica; Paušič Viktorija, tajnica in blaginikarka; Konič Angela, Črnivec Mara, Kredar Malka, odbornice. Sestra Paušičeva je nato prečitala pravilnik ženskega odseka, ki je bil po kratki debati sprejet. Predvsem se zahteva v ženskem odseku točnost. Izražena je bila želja, da se vsaka neopravičena zamuda kaznuje. V šivanju in vezenju bodo poučevale sestre Koničeva, Zinkovičeva in Coriaryjeva. Sestra Kredarjeva bo nadzorovala čitanje in bo pri tem pazila na pravilno izgovorjavo in naglasjanje. Sodelovala bo tudi ga. Juvanov, kolikor ji bo čas dopuščal. Končno so bili določeni pogoji za sprejem v društvo in je bilo sklenjeno, da bo društvo posvečalo glavno svojo skrb revnim otrokom. — Pozdravljamo kar najtopleje ustanovitev ženskega odseka s tako plemenitim cilji!

Dramatični odsek »Bratstva« v Ljubljani priredi v nedeljo, 2. decembra ob 8. uri zvečer v spodnjih društvenih prostorih Narodnega doma Ganglov večer s sledečim sporedom: 1. Predavanje o pisatelju E. Ganglu, 2. Deklamacije, 3. »Dva svetova«, drama v enem dejanju. — Večer je namenjen članom društva in vabljenecem ter se priredi okoli 50 letnice pisatelja Engelberta Gangla. Dramatični odsek »Bratstva« bo večkrat prirejal podobne literarne večere, da tako seznanjajo mladino predvsem z našo, pa tudi s svetovno književnostjo.

»Miklavžev večer« priredi »Bratstvo« v Ljubljani v sredo, 5. decembra ob 8. uri zvečer v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Spored: 1. Tamburaški zbor, 2. »Linetov Janček«, spisal brat Sirok, igrokaz, dramatisiran od gospe Juvanove, 3. Nastop Miklavža, 4. Razdelitev daril, 5. Miklavževo slovo. Pristop imajo samo člani društva in vabljeni.

Delovanje »Bratstva« v Mariboru. Preteklo nedeljo dopoldne se je vršila seja tukajšnjega »Bratstva«, ki ji je prisostvoval tudi predsednik osr. odbora JNSM, brat Brandner. Razpravljalo se je o okrožnici osrednjega vodstva glede glavnega zbora mladine v Zagorju in so bili določeni delegati za zbor. Končno je bilo sklenjeno, da se vrši v petek, 30. nov. ob 8. uri zvečer pri Oroviču sešatek članov tamburaškega zbora, na katerem se bo razpravljalo o novem pravilniku. Nadalje je bilo sklenjeno, da se vrši v istih prostorih sešatek vseh članov »Bratstva« v Mariboru v nedeljo, dne 16. decembra ob 10. uri dopoldne. Na sestanku bo med drugim poročal tudi brat Brandner in sicer o nalogah mladinskih organizacij. Zvečer istega dne pa se vrši ob 7. uri pri Oroviču družabni večer, na katerem sodeluje tamburaški zbor »Bratstva«.

»Bratstvo« v St. Pavlu pri Prebolu. Po daljšem spanju smo se tudi mi predramili ter pričeli z delom. Naše »Bratstvo« dobi prihodnji teden nove tamburaške instrumente, nakar pričnemo redno z vajami. Vsem darovalcem, ki so s svojimi znatnimi zneski k temu pripomogli, najlepša hvala! Tudi dramatični odsek je pričel delovati ter priredi v soboto, 1. dec. ob pol 7. zvečer in v nedeljo ob treh popoldne v Vedenikovi dvorani burko »Anarhist«. Dobiček je namenjen v pokritje primanjkljaja za instrumente. Prijatelji mladine dobrodošli!

Članski sešatek »Bratstva« v Celju se vrši v soboto, 1. dec. 1923 ob pol 8. uri zvečer v društveni dvorani hotela »Wilson« v Gaberju. Razpravlja se o glavnem zboru nar. socialistične mladine, ki se vrši dne 8. dec. t. l. v Zagorju. Ker je dnevni red velevažen, je točna udeležba slehernega člana — brata in sestre — dolžnost! — Odbor.

Članom »Bratstva«, Celje! Mnogo članov še ni poravnalo svojega društvenega davka. Prosimo ponovno vse brate in sestre, ki se do sedaj še niso odzvali, naj to nemudoma store ali pa poravnajo zaostalo članarino na članskem sestanku v soboto dne 1. dec. t. l.

Pristopajte vsi brez izjeme v naša izobraževalna društva »Bratstvo«, zlasti pa mladina!

Predalček za razne dopise.

Novo mesto: Občinske volitve v Novem mestu. Pod tem naslovom si je »Kmetijski list« v svoji, dne 21. t. m. izšli številki privoščil napad na socialiste in nas imenuje v zvezi s klerikalci in radikali tropersko deteljico. — Sicer je socializmom posvetil le nekaj vrstic, toda kolikor besedi toliko surovih napadov.

Ugotavljamo torej najprej, da nimamo s SLS in z NRS nikakega stika. Bolje je eno samo pero, da je le zdravo! Imeli bi pač lahko še drugo pero, ki ga nam je hotel tukajšnji vodja Samostojne kmetске na vsak način vsiliti. Vendar smo to pero odločno odklonili, ker se nam je zdelo tako prav. To je tudi vzrok, da je neodkritosrčni dopisnik »K. l.« izlil na papir kopo svojih ostudnosti. Te nam pa hkrati dokazujejo, kako prav smo imeli, da smo se take tovarišije ubranili. Navedeno očitjanje, da se s kom družimo, je torej farizejsko podtikanje vredno podlega dopisuna. —

Očita nam preveč hujskačev in intrigantov. Zakaj pa se nam je njegova stranka tako ponujala in vsiljevala, če imamo ljudi takih lastnosti! Intrigantstvo naj poišče člankar v tem, kar smo že navedli in v našem nastopu na javnem shodu, kjer smo navedli gotova dejstva in tudi imena. Na tem shodu je bilo udeleženih okroglo 100 ljudi in se je govorilo tudi o intrigantih in to imenoma ter javno. Kar je javno, se ne more imenovati intrigantstvo, ker so dane z javnostjo izizvalnemu člankarju priče na razpolago. Tudi še po tem shodu smo imeli socialisti naše »samostojne« na ponudbo, kar je nepobiten dokaz za vsakogar, da jih družba »hujskačev in intrigantov« prav nič

ne ženi in da se obnašajo kot lisjak, ki je trdil, da mu je grozdje prekisko, ko ga ni mogel doseči.

Pravi, da nam ni za delo, temveč je za prepir, in da se zato ogrevajo za ustanovljeno »Gospodarsko stranko«, ker bo ta delala. — Za nas je že sedaj jasno, kako bo delala. — Na Gospodarski listi se blešče povečini imena ljudi, ki so bili tudi dosedaj vedno v občinskem odboru. — Zato si dovolimo navesti izmed mnogih drugih samo en slučaj. Naša občina še sedaj nima lastnega ljudskošolskega poslopja. Brez varnosti bi zastavil glavo, da izvemši v naši slavni dolenski metropoli v celi Sloveniji ne dobiš nobenega mesta, ki bi se moglo ponášati s tako razveseljivim delstvom in tako sijajno razvitim delom! Ker pa se stari ljudje navadno drže starega kopita, si seveda lahko obetamo od Gospodarske stranke, da bo ostala pri svoji stari gospodarski metodi. Ob času volitev so ti ljudje res delavni; to jim tudi mi radi priznamo. Ali ker se ravno takrat preveč pretegnejo, si zato dovolijo po volitvah vedno in redno svoj triletni počitek. Tako bo izgledalo naporno delo tudi v bodočnosti in zato le korajžno za njimi vsak, kdor ima veselje za delo! — Sama bahavost in domišljavost, drugega nič!

Dalje nam očita članek, da imamo premalo zavednih ljudi. Mi smo trezni in radi priznamo, da zavednosti ni nikdar dosti; smo pa tudi toliko prevdarni, da ne iščemo zavednosti pri domišljavih ljudeh. Zavednost in domišljavost nista še nikdar imeli skupne poti; prva izključuje drugo in druga prvo. —

Ker torej nismo za delo v Vašem smislu, nam je seveda zopet le v Vašem smislu

za prepir. V resnici nam pa ni za prepir, marveč mislimo igrati vloge psihijatra, ki naj uredi možgane in pojme človeku, ki vidi veselje za prepir pri sosedu, kateremu je hotel vsiliti svojo voljo, a jo je ta kot manj vredno in zanj nemerodajno moral odkloniti.

Članek nas je iznenadil zlasti zato, ker je izšel v listu Samostojne kmetске stranke. Odkrito priznavamo, da nam je ta stranka na sebi povsem simpatična kot stanovska organizacija, posebno še, ker se tudi mi poskušamo splošno stanovsko organizirati. Iz članka samega povzemamo pa pravico, da si tudi mi odkrito ogledamo to stranko. — Predstavljali smo si jo, da predvsem ustreza dvema pogojema. Biti bi morala prvič kmetška in drugič samostojna, sicer pride do krščenega žida že kar pri imenu. Teh dveh absolutno potrebnih lastnosti pa pri novomeških samostojnih ne bi iztaknil sam Dijogen s svojo staroznamenito »elektirično« pri belem dnevu; našel bi ju kvečjemu za take stvari posebno nadarjeni vodja naših samostojnih ponoči z alkoholnim plinom. — Tudi smo mnenja, da mora kmet poznati še kako drugo kmetško orodje razun žlice, kajti grablje iz umetnih zob niso za kmeta, ker so predrage in jih zato pri opravljanju svojih kmetških poslov ne more rabiti.

Omeniti nam je tudi, kake priprave so se vršile zadnje tedne pri osnovanju Gospodarske stranke. Naše mestne samostojne »plehnate soldatke« je predstavljala vodilna glava, polna vodeno-vodilnih misli, dneвно iz kota v kot z obrazom proti vratom. Nobeden ni vedel jutraj za mesto, na katerem bo stal opoldne. Bilo je neprestano umetno manevriranje, ki bi ga bil občudoval sam rajnik »fotr Radecki«.

Resnici na ljubo moramo priznati, da so se nekateri teh »plehnatih soldatkov« le zavedali svoje »plehnate« vloge, ker so precej očito dali duška svoji nezadovoljnosti kar samemu Radeckiju naravnost v obraz. — Če bo morebiti treba dati še točnejših pojasnil, bomo tudi to preskrbeli, ker moramo, čeprav nerad, udariti tudi po prazni slami, če ti tako vstrajno sili pod cepec.

Specijelno o intrigantstvu bi vedela povedati precej zanimivega tudi tukajšnja organizacija radikalne stranke, ki je bila dolgo časa tako nepredvidna, da je zapravljala čas s pogajanjmi z našimi samostojnimi. Toliko za sedaj.

Končno bi le še svetovali Kmetijske-mu listu, da bi se oziral pri svojih člankih tudi nekoliko na doslednost. Ista številka, ki prinaša napad na nas, navaja v članku z naslovom »Boj za hipotekarno banko«, da demokratski gospodje svojega značaja niso še nikdar odkrili v tako nesramni goloti, kakor pri boju za hipotekarno banko. Pri nas v Novem mestu se nahajajo demokratje in samostojni skupaj na listi Gospodarske stranke. Čudna je vendar taka sramežljivost naše kmetске neveste, ki se pajdaši s popolnoma golimi (pomisli, prav brez »srajca«!) in tako grdimi demokrati. Res, »št'mana« bi bila rada ta kmetška nevesta, pa še ne ve, kako se to naredi in tudi peresa za zaljubljen pisma še nima prav v oblasti. —

Ker so nekateri zunanji tovariši mnenja, da se novomeški narodni socialisti ne udeležijo volitev, jim sporočamo, da temu ni tako, temveč da bomo nastopili za listo »Dela in reda«, ki smo jo vpostavili s socialnimi demokrati vseh strup in radikalni-mi desidentit. In če bi kmetijci imeli kak smisel za red in delo, bi bili — vsaj razsodnejši — sigurno med nami.